

פ ר ו ט ו ק ד ל מ ס' 38 / א

מישיבת ועדת הכספים, ביום ד', יג' בטבת תשט"ז
28.12.55 בשעה 10.15

נוכחון:
היו"ר י. גורי
י. אפרתי
א. הרצפלד
מ. חזני
נ. לויין
י. ספיר
מ. קלמר
ח. רובין
ז. סוזאבי

מזכירים:
ש. סורוקר
ד"ר לנדאו
מר קסרון
דר זיו
ש. בזק

סדר-היום:
אישור עודפי תקציבים.
חוק הארנונה לפצוי נזקי מלחמה (תקון), תשט"ז-1955.

1) עודפי תקציב הפיתוח לשנת הכספים 1954/55
(מכתב אגף התקציבים 02/91 מיום 20.12.55)

ש. סורוקר: בהתאם לחוק, במידה שנותרים עודפים בתקציב הפיתוח הרשות לאשר אותם היא בידי שר האוצר תוך ששה חודשים מתום תקופת התקציב, ואחר-כך יש צורך באישור ועדת הכספים - לשלשה חודשים נוספים, הכל בתחום תשעה חודשים.

הצעה זו היא הגדל בין מה שנרשם לפי מה שבורר בדו"ח החשב הכללי ליום 1.10.55 שהוצאה באותם הסעיפים, למה שלא נרשם בהוצאה. יהיו כפי הנראה כמה עודפים שעלולים לא להתבצע תוך החודש הזה, עד 1.1.56. במרבית הסעיפים, האבודות בוצעו.

י. ספיר: השאלה היא מה יהיה גורל הסכומים שישארו ב-31 בדצמבר עדיין לא מבוצעים לחלוטין, ללא חשבון תובע, אבל בהנחה שהעניין דרוש וצריך להציא את הכספים. ואנתו משרד, עם סכום מסויים שאנחנו מאשרים אותו עכשיו - האם סכום זה עומד לרשותו ללא הגבלה של זמן, או העניין מוקפא?

היו"ר י. גורי: יש להבדיל בין דברים שלא הגיעו לגמר טיפולם ובין דברים שכלל לא נגשו לביצועם. ב-31 בדצמבר העניין עובר למאזן וסוגרים את המאזן, ואז המשרד לא יכול ליהנות מכך.

ש. סורוקר: בטקרה של תביעה תלויה ועומדת, שלא נבטרה, אין לזה פתרון אלא על-ידי תקציב נוסף. מרבית העבודות בוצעו אבל לא נרשמו. הבאנו את החומר רק עכשיו כי האמנו שכל זה רשום - כי תמיד סגירת החשבונות בסוף השנה מתאחרת.

י. ספיר: במעיקר תעשייה ומלאכה (10), הסכום הכולל היה 1,600,000. זה איננו עניין של עבודה קבלנית עם חשבונות. או שפנו וטרבו, או שלא פנו ונשאר עזוף. אם נשאר עזוף כזה אין צורך לאשרו. אם מאשרים - זו הוצאה מעתה ולהבא. אין קרה שמטרה כל כך דחוסה, כמו הון חוזר ליצוא, נשאר סכום כזה תלוי ועומד? מתי ניצל היצוא את 500 אלף הלירות האלה בפועל לאותה מטרה, או שהתשלום לא יצא לפועל? חשב גם לדעת מתי יוצל הסכום הזה.

ש. סורוקר: דה-פקטו אתה צודק; זאת אומרת הוצאו בהתאם לרישום 1,100,000 ל"י; למעשה ישנן התחייבויות לסלם ומקוים שהסכום הזה יוצא עד ה-1 בינואר. אני חושב שהסכום נוצל בתחום השנה התקציבית עד 1 באוקטובר או עד 1 בנובמבר. למעשה הוא לא נרשם בהוצאה כי הוא לא שולם. זה סכום שניתן לבטל והוא עושה עליו הון חוזר.

סעיף מחצבים ומכרות: לענין הפקת הברום יועדו בתקציב המקורי 250 אלף ל"י, שמתוכם 100 אלף לרכישת ציוד ו-150 אלף לבנייה והתקנה. כמעט כל סכום הציוד נמצא כאן, כי זה הגיע מהשילומים. עיקר עבודת הקמת המפעל התחילה למעשה בסוף שנת התקציב הקודמת ונמשכה בתחום ששת החדשים שאפשר לאשר אותם. הובטחה השתתפות של הון זר - בעיקר חברות אנגליות שהשתתפותן הועמדה בטפק עקב המצב הנסחוני שהתעורר עכשיו. עובדה זו דחתה את הביצוע עד לקבלת תשובה, ועכשיו עובדים כבר במלוא הקצב.

בסעיף 12 המדובר בפיתוח הפוטופטים והאסלג בקנה-מידה הרבה יותר גדול ממה שיכול לקלוט נמל חיפה כיום. מבקשים לערוך מחקר בסוקריר, שמא האיזור יכול לשמש כאיזור פריקה וטעינה שאפשר יהיה לשווק ולחסוך הוצאות ההובלה של אותם חמרים צפונה. הדבר היה קשור בפעולת תחנת הכוח שמוקמת שם על-ידי חברת החשמל, וגם מחקר זה היה קשור עם גורמי חוץ של חברות הנדסיות מיעצות, ולכן הוא נדחה.

בפרק התחבורה, מרבית הסכומים הם ענין של ציוד מהשילומים. לגבי משרדי הריסוי השונים, זה פשוט ענין ביצוע החוזים עם הקבלנים - התחלת העבודה בהקמת מתקנים למשרדי הריסוי.

לגבי הביוב באיזור דן (פרק הלואות לרשויות המקומיות), נאמצע שנת התקציב הקודמת התעורר הויכוח הגדול, באיזו שיטה לבצע את הביוב, כך שהעבודה התחילה להתבצע יותר מאוחר מכפי שחשבו מראש. בגלל האיחור בביצוע לא נרשם עדיין הסכום ב-1 באוקטובר ס.ז. כח צאה, אבל יטון התחייבויות לגביו. לגבי הקרן-אותו מצב. למעשה העבודה בוצעה והתחייבות היתה קיימת מצד האוצר, אלא שמאותו ענין הסכום לא נרשם.

י. גורי: בפרק הלואות לבנינים ממסלתיים, האם חלק מהדברים אינם מצטלבים עם החלטת הממשלה שפורסמה לאחרונה, על הקפאה? אני מתכוון לאותו חלק שאמרו, שאפילו בנינים שהם בראשית בנינם, גם אלה יוקפאו. השאלה היא, אם אין פה דברים שהיו בראשיתם.

ש. טורנסר: בדרך כלל הנוהל בסעיפים אלה הוא לזה: ירבית העבודות מבוצעות על-ידי ט.ע.צ. של הממשלה, או שהיא קשורה עם קבלנים. היא מעבירה את החשבונות לבחינה כספית לחשב הכללי. לגבי סעיף 01, ישנו חלק ניכר של חשבונות שלא הוגשו. בסעיף 02 על מרבית הסכומים ישנה התחייבות, אלא שלא נרשם הדבר בסליפי ההוצאה של החשב.

י. ספיר: למי חייבים את 200 אלף הלירות בתוך רשימת המוסדות?

היו"ר י. גורי: לגבי סעיף 18, חברי הועדה זוכרים שהיה מיליון לירות סדר האוצר היה מאשר כי ישולם לא בתחום התקציב השוטף אלא בארבעת החדשים הבאים של התקציב הבא. ובתנאי שזה לא ישפיע על סיעור התקציב הבא. לאחרונה הוחלט ב-1954/55 הוחלט לא לגלגל את המיליון הזה, שהיה מכניס את הרשויות המקומיות בסיבוכים, ואז נסאר סכום פעוט מאד לדיספוזיציה של הרשויות המקומיות. אני שואל כיצד מאותו המעט שנותר, נשאר בתור עודף חלק הארי.

ש. טורנסר: הענין תלוי בחוסר העברת חשבונות ט.ע.צ. לחשב הכללי. העבודה למעשה בוצעה וישנה התחייבות.

י. ספיר: אני מוכרח להגיד, שהריכוז בידי פ.ע.צ. איננו כל כך יעיל.

ש. טורנסר: כל אלה הן התחייבויות לגבי בנינים שכבר התחילו אותם. לגבי סבנים שנמצאים בתהליך בנין או תכנון נערכת עכשיו בקורת, מה ימשיכו לבצע ומה יצמצמו.

לגבי קרנות ומפעלים שונים, קיימת ועדה בינמשרדית שהביאה לתיאום כל הגורמים המעורבים או נוגעים באיזו שהיא צורה בענין זה. עם הקמת החברה הממשלתית לתיירות רוכז הכל במשרד ראש הממשלה. למעשה ישנה כבר התחייבות על הביצוע, כי מרבית הדברים האלה מבוצעים על-ידי ט.ע.צ.

בסעיף עבודות להגברת התעסוקה, זו למעשה תוספת הלואות לתקציב המקורי שניתן לתעשייה.

ח. רובין:

כל ענין הגברת התעסוקה בתעשייה זה רעיון טוב, אבל למעשה לא היתה בקורת עם התעשיינים קיימו זאת.

ש. סורוסקי:

כשחטבו על דרכי ההוצאה של התקציב לעבודות להגברת התעסוקה ועל אמצעים לייצל אותו לעבודות פרודוקטיבי-יות יועד סכום של 4 מיליון בערך למטתה של שיפור הכלים בתעשייה, שעל ידי כך תוכל לקלוט יותר עובדים. על כל פנים נודד בסעיף זה סכום של 1,250,000 ל"י שלגביו ישנן התחייבויות ויש קשר עם התעשיינים, ואנחנו מבקשים - יחד עם האיטור - רשות להעביר זאת לסעיף התעשייה.

ג. לוי:

כמה בתי-חרושת נהנו בערך מהלואות ומה הן הגבולות, בין מינימום ומכסימום של הלואות.

י. ספיר:

מתוך המטרדים שיש להם הקצבות בתקציב הפיתוח, שאצלם חלו פיגורים בכל מהלך הידור ההתחייבויות והתשלומים - משרד החקלאות, משרד הפיתוח, משרד העבודה למשל ביצעו, קבלו, סדרו ושלמו את כל המגיע מהם. לא אנסה לתת לזה פירושים אחרים, אבל בכל אופן דבר אחד כבר ברור - בין אם זה הודות לחריצות של מישהו - אבל נוצר מצב של עדיפות מסויימת לחלק ממטרדי הממשלה לעומת אחרים, וזה קצת יותר מדי בולט פה.

ח. רובין:

לגבי הון חוזר ליצוא, אני חושש שאלו הן הוצאות שניתנו או ינתנו לתעשיין זה או אחר בלי בקורת כלשהי. עובדה היא שאנשים קבלו הלואות מתקציב הפיתוח ולא עשו שום דבר שהיה בו משום הגברת התעסוקה, ולמעשה היתה זו הגדלת ההון החוזר. אני חושש שבענין היצוא קרה אותו דבר.

אני נגד איטור סעיף זה, של 1,250,000 ל"י עד שלא אקבל הסבר מפורט. לאור ההסבר אקבע את עמדתי.

הינ"ר י. גורי:

נניח שהפעולה כשלעצמה, של סתן ההלואה הזאת, היתה בלתי נכונה. נניח שהיתה הפלייה; מה זה משנה מן העובדה שזו התחייבות בהתאם לתקציב? אנחנו לא מעבירים תחת שגט הבקורת את כל פעולות המטרדים ומטילים עליהם עונשים גיחס לדברים מסויימים שאינם נראים לנו. לדעתי שאלת ח"כ רובין במקומה, אבל אין לה קשר ישיר עם הענין שאנו עוסקים בו. אם אתה כך מציג את השאלה, צודק ח"כ ספיר אשר אמר, כי ירחיב את המסגרת וידרוש שיתנו לו לבחון את כל הסכומים גם במטרדים אחרים.

ח. רובין:

או שיש ריטואל, שעד 31 בדצמבר צריכים לבצע איזה אקט חגיגי ובזה גמרנו, או שזו פעולה שהמחוקק הסיל עלינו. אנחנו יכולים גם לא לאשר, ואני אינני רוצה לאשר סכום זה.

ח"כ ספיר יהיה רסאי לדרוש כל אחד מהסעיפים המופיעים במכתב שלפנינו, אבל לא בדיון זה. תביעתו לבדוק עניינים היא תביעה לגיטימית של חבר הועדה, בלי קשה לדיון זה. אבל את הסעיף הזה אינני יכול לאשר, כי אני יודע שזה כסף שלא הוצא להגברת התעסוקה בדרך כלל. קבלתי אינפורמציה מסויימת שמעידה כי אלה היו סתם הלואות של תקציב הפיתוח למחזור של מפעלים, במקרים רבים, ואיש לא ביקר זאת ולא התעניין בכך. הענין הזה לא בוקר באופן ממשי; לפעמים קרה שבמפעל מסויים קבלו כמה פועלים וכעבור כמה שבועות פטרו אותם.

אם לא אקבל הסברה לכי סכומים אלה מיועדים או היו מיועדים, אני מציע להצביע נגד זה. אני קודם כל מציע לקבל בענין זה הסבר.

י. ספיר:

בחוק התקציב יש סעיף, הלואות להגברת הייצור החקלאי, ובאותה סידה של צדק של טענה אני זכאי לדרוש שיוכיחו לי כי באמת היה ייצור נוסף, ותצטרך להוכיח לי שהייצור הנוסף הזה לא היה בא גם אלמלא ההלואות האלו. בשעה שדובר על הגברת תעסוקה בתעשייה זה היה מתוך ויכוח, שהתעשייה זקוקה להון חוזר הרבה יותר מכפי שהוצע לה, ושם היא לא תקבל הלואה נוספת יכול מאד להיות כי יפוטרו פועלים.

ט. קלמר: אינני יודע אם אין בקורת על כך. אם אין, יש להעיר על כך למבקר המדינה. לפעמים אם בעל בית-חרושת מקבל סכום להון חוזר, זה גם כן תורם תרומה להגברת התעסוקה.

ג. לוי: לטענה אולי ח"כ רובין צדק, שהמפעל לא הנדיל באופן מעשי את מספר הפועלים; אבל במקרים רבים זה מסס הציל מהקטנת מספרם. מלבד זאת, כל ההלוואות האלו ניתנו בהסלצה ובבדיקה של האיגוד המקצועי, ואם צריך לעשות בקורת - קודם כל צריך היה לעשות זאת האיגוד המקצועי.

י. אפרתי: אינני רוצה להעיד ולהאמין שכל הכסף הוצא לתעסוקה. הצעת מר סורוקר להעביר סעיף זה לסעיף פיתוח התעשייה היא במקומה והיא אומרת משהו. אין צורך להפריד בין הדברים ואיננו יכולים להיכנס לבדיקתם.

ט. סורוקר: במידה ויידרשו הסברים, למה הוצאו סכומים אלה או אחרים, אני מוכן להביאם. אם ח"כ רובין רוצה לדעת את רשימת המפעלים שקבלו, אני מוכן להמציא זאת. אני בקשתי לאשר, יחד עם הסכום הזה, את העברת הסעיף לגוש משרד מסחר ותעשייה.

ח. רובין: זה לא כתוב כאן.

היו"ר י. גורי: לסם כך היה צריך לתת לנו מכתב נוסף.

י. ספיר: אני חושב שזה לא כחוק.

היו"ר י. גורי: לפי סעה נאמר מה שכתוב כאן. מתוך הניכוח שהתנהל כאן ברור שאין מקבלים את ביטת ח"כ רובין. הייתי ממליץ כיו"ר הועדה להסעות זאת לסבוע כדי לאפשר להוכיח לך מה שאתה טוען. מכיון שאנו עומדים ערב ה-31 בדצמבר, על יסוד החששות האלה בלבד איננו יכולים לעשות זאת. מכיון שאין בידך עובדות המעידות על מעטה פסול, כיו"ר הועדה אינני יכול להמליץ בפני הועדה להסעות את ההחלטה.

ה ע ב ה

- (1) בעד אישור 6 הסעיפים הראשונים במכתב הנ"ל - פני התנגדות.
- (2) בעד אישור הסעיף האחרון (עדות להגברת התעסוקה) - רוב (נגד - 1)

ח. רובין: אני רוצה לציין שאין אפשרות להיענות לבקשה בענין העברת הסעיף לבלוק, מסחר ותעשייה כי אין מכתב פנייה בענין זה.

י. ספיר: אבקש לברר את הצד החוקי. אפילו אם יסנו מכתב של משרד האוצר המבקש להעתיק סעיף זה מאיזה מקום בספר התקציב ולהעבירו למסגרת של אחד המשרדים האחרים.

(2) אישור שימוס בעודפי תקציב הפיתוח של משרד התחבורה מסנת 1954/55
(מכתב אגף התקציבים 93-02/22 מיום 25.12.55)

היו"ר י. גורי: לאחר שאטרנו בשימוס בעודפים 120 אלף ל"י לנמל יפו בא עכשיו האוצר ורוצה אישור להסתמס בסם זה למטרות אחרות בתחומי אותו משרד. ביחס לתקציב הרגיל החוק אוסר במפורש כיצ' לנהוג; אשר לתקציב הפיתוח הענין יותר סתום.

מר סטרנו: הדבר מותר לפי החוק.

י. ספיר: ההעברה היא של סכומים ולא של נוסנקלטורה. הבקשה היא הר' להעביר את הסעים.

ש. סורוקר: הבקשה היא: לצורך הקלת הרישום, להעביר את העודף שנותר בסעיף 495, הגברת התעסוקה בתעשייה, בסכום של 1,250,000 ל"י לסעיף 420, תעשייה ומלאכה, בסם הגברת התעסוקה בתעשייה, מאחר ו-495 לא מופיע סם.

היו"ר י. גורי: אני זוכר שהיה תקדים של אישור כזה, על תנאי, כשהמכתב לא היה, אמרנו: אנו מאשרים על תנאי, וכשיגיע המכתב לוועדה, זה נחשב לאישור. לא יגיע מכתב - לא אושר. אני שואל את היועץ המשפטי אם במקרה זה, אם בכלל ברצה לאשר, אם אפשר לעשות זאת על תנאי, וברגע שיגיע המכתב אכתוב לשר האוצר שאשרנו זאת.

י. ספיר: אם לא יהיה האישור הזה של ועדת הכספים, אני חושש לפי הסברתך, שלא תהיה אפשרות להוציא את הסכום הזה. ז.א. שאז הולך לאיבוד כל העניין.

ח. רובינ: המצב העובדתי הוא, שקודם כל בגד קולי אושר הסעיף הזה, והוא קיים עכשיו וקיבל תוקף. אשר לשאלה, אם נוכל לתת אישור על תנאי - אינני יודע מה היה מקודם, אבל לדעתי אין לה כל תוקף משפטי. החוק קובע כאן שלשה שלבים: פעולה מסויימת של שר האוצר (אין כאן יזמה מיוחדת של ועדת הכספים), אישור ועדת הכספים ופעולה נוספת של שר האוצר לביצוע. אם חסרה החוליה הראשונה לא יוכלו לפעול החוליה הסליטית.

היו"ר י. גורי: אוטורים לנו ששר האוצר פונה, אלא שהוא פונה בעל-פה ועוד יבוא מכתב. אז מה אתה אושר ששר האוצר אינו פונה? פה יושב בא-כוחו, אלא שהוא פונה בעל-פה, וישלח גם מכתב.

ח. רובינ: בתוך שלשת החדשים האחרונים נאמר: או מי שנתמנה על כך על ידיו - לגבי בקשת האישור של הוועדה, ושר האוצר בעצמו צריך היה לפנות.

מר סטרנו: נכון שבסעיף קטן ב' אין מזכירים את מי שנתמנה על-ידי שר האוצר, אבל בקשר למה? - בקשר לשאלה, מי רשאי להתיר את השימוש באותו עודף. לא נאמר מאומה אין הוא יקבל את אישורה המוקדם של ועדת הכספים. אין כל הוראה, לא שהשר צריך לבקש ולא שהבקשה צריכה להיות בכתב. בשלב שאנחנו במצאים כיום מספיק שב"כ הממשלה יגיד: אני מבקש, ואם הוועדה תאשר זאת על סמך הודעה זו בעל-פה, כל העניין לשר האוצר ורק לו, להתיר אחר כך את השימוש. לא הייתי מאשר זאת בתנאי, אלא מאשר, ואגב כך מבקש שייכתב מכתב, למען הסדר.

היו"ר י. גורי: אני מוריד איפוא את המלה, שהאישור יהיה מותנה. לאחר שסמענו את ההסבר, סיימנו בעניין זה; אף על פי כן אנחנו רושמים לפנינו שהמכתב יבוא. אני מודיע שאנחנו נכין את המכתב שלנו והוא יצא לאחר שיתקבל מכתב משרד האוצר.

ח. רובינ: לצערי אינני יכול להסתתף בהצבעה זו כי איננה רואה בה כל בסיס חוקי. אינני רוצה להתוכח עם היועץ המשפטי; עמדתו אינה נראית לי, עם כל הערכתי. אני חושב שההצבעה היא בלתי חוקית כי לא יכול להינתן אישור לדבר שלא נתבקש בצורה החוקת המתאימה. עם כל הכבוד לשר סורוקר, גם אינני יודע אם הוא מוסמך להופיע ולבקש, ולכן אינני חושב שההצבעה היא חוקית.

היו"ר י. גורי: אינני חושב שזו סיבה מספקת בסביל ועדת הכספים, לאחר שסמענו את דעת היועץ המשפטי, שאנחנו נעכב את ההצבעה.

ה צ ב ע ה

בעד אישור השימוש בעודפים כמפורט במכתב הנ"ל
- ללא התנגדות
נ ס נ ע
- 1

ה. רובין: אבקש, בקשר עם הצבעה זו, שיתקיים בוועדת הכספים דיון על 1,250,000 ל"י שדובר כאן עליהם, ומה תכנית הפעולה עם הכסף הזה.

היו"ר י. גור: הניסוח לא ברור לי; אולי אקבל את הצעתך בכתב ואז יהיה הדבר ברור.

י. ספיר: אני מצרף לסדר היום את כל הסעיפים שיטנם כאן בקשר להגברת התעסוקה. אם הודעת היועץ המספטי הרטומה בפרוטוקול מטפיקה לכל מקרה שיכול להיות בעתיד, נייחא לי; אם לא, צריך להיות מכתב רשמי של היועץ המספטי בענין זה.

היו"ר י. גור: במקרה זה הוא נועץ ביועץ המספטי; הוא יעטה זאת גם הפעם וימציא לנו מכתב.

(3) עודפי תקציב הפיתוח 1954/55 - 490 - עבודות ציבוריות

ז. סרנאיב: בזמננו סלילת כביש או עבודה אחרת דורשת תמיד תוספת סכומים, וזה דבר בלתי רגיל. רצוי לקבל פרטים מה היקף כל העבודה, מה הסיבה ומה קרה פה; האם היה שינוי בתכנית המקורית? מה הביא לידי כך שהיה חסכון.

ט. סורוסר: אמציא את הפרטים בכתב.

ה צ ב ע ה

עודפי התקציב המפורטים במכתב הנ"ל - אנסרו.

(4) חוק הארנוניה לפצוי נזקי מלחמה (תיקון), תשט"ז - 1955

ד"ר לנדאו: לפני שבועיים אישרה ועדת הכספים תקנות המביאות תקלה לדייגים הנמצאים בחוף. אני מבקש לאשר שהתחולה תהיה מ-1954 כדי שזה יתאים לתקנות שפורסמו בספר התקנות מ-8.4.55.

שינוי תאריך התחולה, כסבורס - אנסר.

י. אפרתי: היו פה מסלחות והביאו כמה הצעות. השאלה היא, אם הצעות אלו גם כן עומדות לדיון כאן.

היו"ר י. גור: לא נפתח בדיון על תכיעות המסלחות בנפרד, אלא חברי הועדה יכולים לאמץ להם את ההצעות.

ס. סלמר: אני מציע שנדון בהצעת החוק סעיף-סעיף.

היו"ר י. גור: אני מוכן ללכת בדרך זו, אבל אז קריאה שליסית לא תהיה; קריאה שליסית זו ההצבעה.

ז. סרנאיב: האם אחרי הוילכוחים שהתנהלו, תזכירים שהוגשו על-ידי המסלחות והסברים שלהן, יש איזה שהוא שינוי בעמדת האוצר לגבי אותם הסעיפים שהזכרת?

ד"ר לנדאו: הוצע שבמקום 0,6 יהיה 0,5; כמו כן אנו מציעים שיימחק סעיף 19א, שאיננו בחוץ.

1. תיקון הגדרת „בעל“

ס. קלמר: אני מתנגד למסדר סמכות לאיש למתן הוראה אחרת. פירוש הדבר שאנחנו מחוקקים חוק שתלוי בסיקול דעתו של המנהל. איננו רוצה לתת ליחיד את הסיקול, אלא צריך להיאמר בחוק מה שאנחנו רוצים.

מר סטרנו: בחוק מס רכוש עירוני, שלא קיים איש פרט לטר האוצר, אמרנו: „טר האוצר או מי שנתמנה על ידו“; בחוק זה הכל ניתן לידי המנהל. אין זה מקובל ואין זה רצוי לבני פקיד המדינה שאינו שר, לומר: „פקיד המדינה או מי שנתמנה על ידו“.

ד"ר לנדאן: הכוונה דוקא להקל, כי אם תהיה הוראה בוקסה הוא לא יוכל להבדיל. אני בדרך כלל מסכים שלא יתנו לפקיד ממשלה סמכויות ושהן תקבענה בחוק. אבל יש דברים שיש צורך בסיקול. בחוק הארנונה ניתנת למנהל רשות למנות מנהלים איזוריים ויש אפשרות לערר. אני מבקש להסאיר את הנוסח כפי שהוא.

היו"ר י. גורני: אני לא מניח שיכול להיות סימוס לרעה; יש לראות את התוספת הזאת, כתוספת לקולא.

התיקון בהגדרת „בעל“ - אוסר.

2. בסעיף 2 לחוק

ס. קלמר: אני מציע לקבל את ההצעה להוריד הכל ל-0,4. אני חושב שלא צריך לחזור על הנימוקים.

י. ספיר: אני מצטרף להצעת ח"כ קלמר, באם בכלל יש רצון לסנות לצרכי נוחיות. אם באים לסנות לשם אחידות התשלום, יהיה זה פשוט גזל אם נטיל על נכס שהיה זכאי לסלם 0,4, תוספת אפילו של אלפית האחוז. גם ח"כ צור הוא בדעה זו.

אביא דוגמה: בית של 31 חדר בתל-אביב ברחוב בן-יהודה 45, שלשה עסקים וקיוסק - הכנסתו 2912 ל"י. מזה הוא צריך לסלם מסים והוצאות סונות 1085 ל"י; כופר המילווה בשנים אלה היה 800 ל"י לשנה, וזה מלבד תשלום מס הכנסה ואמורטיזציה, צנורות מים, ניוב וכדומה. אבל זה לא בא בחשבון. לפי חשבון זה נשאר לבעל סך 1026 ל"י. הבעל הזה השקיע בבית 30 אלף דולר כשהגיע לארץ, והוא אדם זקן וחולה עכשיו. בסופו של דבר נשארות לאדם זה אלף לירות לשנה אז אתה רוצה להגיד לי שעל בית כזה, ברחוב בן-יהודה בתל-אביב יש הצדקה שהוא יקבל הכנסה כזאת? הארנונה מופיעה ב-89 לירות.

מתוך כל ההיקף הכללי של בנינים שעליהם מטילים ארנונה, 75% הם בתי מגורים. הרוב המכריע הם בתים ישנים, כי בתים חדשים להסכרה כמעט שאינם. יש פיסקה נוספת האומרת, שכאשר יבואו לשלם את הפיצוי המנהל יהיה רשאי לדרוש שהבעל יסכם את הבית והוא יתן את הפיצוי או לבעל הבית או לחוכר - מי שיהיה מוכן לסכם את הבית. לבני הבית הנדון, כשיצטרכו לסכם אותו הוא צריך לעלות 70 אלף לירות. חוק זה קובע שהוא צריך לסכם את הבית בסלואו. אדם זה, שיקבל מהארנונה 10 אלפים לירות יצטרך להשקיע עוד 50 אלף לירות כדי לטקסו. אז אתה בא ואומר לו היום: במקום 0,4 תסלם 0,5. הוא ידרש לסלם עכשיו 20 לירות לשנה אבל ערך הבית לא יגדל. ואומרים: לא רק שלא נתן לך, אלא אני רשאי לתת את זה לשכנים. הם יקבלו מגרש וישקיעו עוד 60 אלף לירות ויהיה להם בית, איננו יודע מה יהיה עם בעל הבית אז. אי-אפשר לחייב אותו לסכם בכוח, אבל אפשר לא לתת לו את הכסף אם הוא לא מסכם. אזי האיש שילם כל הזמן פרמיה וכשצטרך לקבל את הביטוח הוא יגיע למצב שלא יהיה לו בכלל כדאי לקבל, אילו יכול היה למכור את המגרש, זה היה אולי כדאי, אבל החוק כבר קובע תקנה שהוא לא יוכל לקבל זאת אלא אם כן יסכם. הביטו, רבותי, איך אנחנו עושים מענין של ביטוח, קריקטורה. אני מציע איפוא, לקבוע 0,4.

י. אפרתי: אני טומע בהקטבה רבה את דברי ח"כ ספיר ואני רואה בעיות בלי סוף. אני מציע להפריד בין כל הבעיות

ד. חזני: אני רוצה לחזור על טענות שהוסמעו על-ידי המללחת של ההתיישבות, וכל זה בסעיף 2. קודם כל בענין המטעים: אני מתכוון למטעים חדשים, עד לגיל הפרי, שיסלמו רק 50% מהפרמיה. בעייה שניה - מתקנים חקלאיים בנויים שונים במסק. אחר כך הם טענו ביחס לבריכות עפר ותעלות עפר. אותו דבר לגבי צנורות בתוך האדמה בשטח ולא בתוך איזור המגורים, שאין סם בכלל חסס פגיעה.

ד"ר לנדאו: אשר לחישוב שהביא ח"כ ספיר - אותם 35 חדרים שעליהם מדובר מסלמים 89 לירות ארנונה. זה מהווה 2,5 פרוטיל בסיכון כזה שבו אנחנו חיים. אני רוצה לדעת אם קיים סיכון כזה, שבו הפרמיה כל כך נמוכה - לא מהערך האבסולוטי אלא מהערך הנוכחי, כי הבית תפוס.

את בעיית הסיקום, שעליה דובר, אנו רוצים לפתור על ידי סעיף 5א, שנותנים לכל אחד רשות לבטח את הבית על הערך הריאלי שלו. התקנה הוקראה בחציה, ובחצי השני כתוב מה במקרה שהנכסים אינם ניתנים לסיקום. נניח שהמקרה שצוטט כאן - כדי להקים את הבית צריך 60 אלף ל"י ומקבלים בעדו 10 אלפים ל"י; אז רטאט בעל הבית לא לשלם אלא לבנות לו בית-חרושת ב-10 אלפים ל"י. נניח שהמטרה היא באמת, שהממשלה מעוניינת שכל נכס שיהיה יטוקס, באה התקנה, שבמקרה שאי-אפשר לסקם הוא יכול לרכוש לו נכס אחר. אם יקרה מקרה כזה, אני בטוח שהממשלה תצטרך למצוא דרך לסקם את הנכסים האלה בדרך אחרת. ברגע זה אין הארנונה יכולה לקבל על עצמה יותר אחריות מכפי שנקבעה בחוק זה.

הנוכחתי לאנשי המסקים בישיבה האחרונה שבכל מקרה, מסק חקלאי - אם קיבוצי או פרטי - על ידי הסידור של 0,5 הוא ישלם הרבה פחות מאשר עכשיו. לחלק האחר, בערים, ייתכן שיש מספר גדול של בעלי-בתים שחיים טהבית וכל מה שאנחנו עושים בענין זה אינו סותר שום דבר, לא לטובה ולא לרעה. אבל לעומת זאת, לסי סייט בכסים מעורבים לא ישלם הרבה יותר. סוף סוף אנחנו עומדים עכשיו בזמן, שאנחנו בסכנה יותר גדולה מוסר היינו לפני חמס שנים, והתוספת הזאת לקרן הארנונה לא תזיק לצורך תשלום פיצויים אלא תעזור.

בסקר לבעיית הצנורות הנמצאים באדמה - קודם כל אנחנו לא מקבלים לפי גודל הסיכון; אלא יש נכסים המכפייסים לצורך אחרים, שהם בסכנה יותר קטנה. בעייה זו הובאה בפני בית-המספט המחוזי על-ידי חברת "סקורות" שטענה אותה טענה. בית המספט פסק שאין כאן בעייה של סכנה אלא רשת הצנורות היא מתקן לצורך העברת המים ועליה צריך לשלם.

אילו היינו מעלים על הדעת שאפשר לקבל את העמדה בענין הצנורות באדמה, אני סיד מביא טענה נוספת - שרשת החסמל מתחת לאדמה צריכה גם כן להיות פטורה.

ביחס לתעלות עפר - לא שמעתי דבר עד כה. לגבי בריכות עפר, הענין הזה הוא כל כך חסר ערך, שאני מציע שתחליטו כאן שאתם רוצים כי זה ישוחרר, ונשחרר. כי אין לזה כל ערך.

אשר למטעים צעירים, שמאתם את הדעה של מוסחה בענינים אלה - ח"כ ספיר. הפרדס הצעיר נתון לעקירה יותר מאשר פרדס ותיק. אם תתקנו - תתקנו.

הישיבה נבעלה בשעה 13.15